

عنوان مقاله:

بررسی مستندات قرآنی «توحید» در منظومه کلامی اباضیه از منظر تفسیر «تیسیر التفسیر» اطفیش و مقایسه آن با دیدگاه تفسیری علامه طباطبایی

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهش های تفسیر تطبیقی، دوره 9، شماره 1 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسندگان:

خدیجه احمدی - دانشجوی دکتری علوم قرآن و حدیث دانشگاه کاشان، ایران

حسین ستار - استادیار گروه قرآن و حدیث دانشگاه کاشان، ایران

محسن قاسم پور - استاد تمام گروه علوم قرآن و حدیث، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

اباضیه فرقه ای وابسته به خوارج است که تا به امروز باقی مانده است. نظام اعتقادی آنان نظامی تقریباً مستقل است که عالمان و مفسرانی چون اطفیش تلاش کرده اند آن را تبیین و حفظ نمایند. مساله مهم، تحلیل تصورات توحیدی اباضی و مقایسه آن با برداشت های مفسری چون علامه طباطبایی است که توحید قرآنی را با روش قرآن به قرآن تبیین کرده است. پژوهش حاضر با روش تحلیلی، به مطالعه تطبیقی بین برداشت های تفسیری اطفیش و علامه طباطبایی درباره توحید الهی پرداخته است. هر دو به وحدت ذات خدا و عینیت صفات با ذات رسیده اند؛ اما برداشت های تفسیری اطفیش، مبتنی بر روش عقلی، روایی و قرآنی و متأثر از سابقه تاریخی و تلفیق بین عقاید معتزله و اشاعره و تعدیل عقیده خوارج است درحالی که برداشت های علامه، بر روش قرآنی و فارغ از تعلقات فکری شخصی مبتنی است. برداشت اطفیش تنزیه محض و برداشت علامه جمع بین تشبیه و تنزیه است. نگاه آنان درباره رویت پروردگار در دو سطح متفاوت است. اطفیش اختیار را در قالب نظریه خلق و کسب قرار می دهد، ولی علامه با نگاه طولی به اراده خدا و انسان، اختیار انسان را می پذیرد.

کلمات کلیدی:

اباضیه، اطفیش، علامه طباطبایی، تیسیرالتفسیر، توحید و شرک، نظریه خلق و کسب

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1777053>

